

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétettek fel.

I. évfolyam. 122. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Kedd, október 22.

Több pénz: ezer millióval.

Írta: Dr. Kalmár Antal.

Hát kell-e közös bank? Azért, mert ha önálló magyar jegybank volna: az országban legalább is ezer millióval több pénz forogna a nép között. Mert, hogy Magyarországon ma pénz dolgában kutyának való állapotok vannak; hogy tönkre megy az ipar, a kereskedelem, a vállalkozás; hogy pénzt a bankokban ma akkor se kapsz, ha Rothschild aláírásával viszel beváltót leszámítás végett: annak kizárólag az egyedüli oka az Osztrák-Magyar Jegybank. Nemcsak azért, mert a közösbank példátlan és olyan szándékos ridegséget tanusít a magyar hitelügyek iránt, hogy megfojtana minden magyar közgazdasági vállalkozást, hanem elsősorban is azért, mert a jegybankunk közös — és nem önálló magyar.

Nos, és hogyan volna több pénzünk ezer millióval? Ha a közös bank bank már 1910-ben megszűnt volna: ebben az esetben a közösbank ércalapjából a valuta aranyunkkal együtt ránk magyarokra mintegy 600 millió arany- és ezüstérem volna. Hozzáteve ehhez a magyar részvénytőke százötven millió aranyát: az önálló magyar jegybank hétszázötven millió ércalappal kezdhetne volna meg működését. Erre a hétszázötven millióra — a közösbank normatívumát fogadta el — könnyű szerrel ki lett volna bocsátható ezerhatszáz millió bankjegy. — minthogy pedig ma Magyarországon legfeljebb nyolcszáz millió bankjegy forog, amelyből csak kétszáz millió a magyar hitelügyek kiépítésére szolgáló bankjegy kontingent: könnyen belátható, hogy a tisztán Magyarország rendelkezésére álló ezerhatszáz millióból mennyivel több jutna a magyar hitelügyek kielégítésére.

Ezzel a több pénzzel a magyar nagy- és középbankok által igénybe vett külföldi, de leginkább az ellenes osztrák hitelpénzeket mind helyesbítené lenetne magyar fizető esz-

közzel. A magyar kereskedők körülbőlü aftszez millió áruváltóval vannak az osztrák nagykereskedők Wertheim-szekrényeibe bezárva és amikor egy osztrák nagykereskedő egy ilyen áruváltót Brünben a közös banknál leszámoltat: akkor azt a bank magyar hitelnek tünteti fel, holott ez tiszta osztrák hitel s magyar hitel csak az, amit magyar állampolgár Magyarországon vesz igénybe az Osztrák-Magyar Banktól.

Végre mégis csak vérlázító gabság az, hogy ielerészben Magyarország adja meg a jogot arra nézve, hogy a közösbank hitvány papirostra rányomathassa azt, hogy az pénz, és mikor a közös bank ezen a jogcimen kinyomat kétezerháromszáz milliót: akkor ebből a magyar hitelügyek kielégítésére a bank nem ad többet kétszáz millióval, a többit pedig mind az osztrákoknak, a cseheknek, a morvákknak adja, s az ebből származó gyűlöletet pedig azzal a szemfényvesztéssel akarja ellakarni, hogy az osztrákok által igénybe vett hitelt magyar hitelnek tünteti fel, tisztán csak abból a célzattól, hogy Magyarország minnek követelné az önálló magyar jegybankot, hiszen a közös bank annyi pénzt ad a magyar hitelügyek kielégítésére, amennyi csak kell.

Csak hogy a magyar hitel az ilyen perfid, közösbankos szemfényvesztésből még nem él és csödbe jutnak a kereskedőink, az iparosaink, a vállalkozóink akkor, amikor a közös bank tiszta jövedelme — a tavalyihoz képest — hatvanöt százalékkal szaporodott! Nos tiszteit haza, ezek után kell-e közös bank és közös bankot csináló osztályparlament?

— Úgyes, megbízható fiatalember üzletszerzésre magas jutalékkal azonnal felvétetik.

Mi az igazság?

Munkapárti röpiratot osztogatunk.

Egy munkapárti röpiratot osztogatnak most szerte az országban. «Mi az igazság?» Ezt kérdezi a röpirat, amely szétosztásra kerül a napokban Debreczenben és Hajdúvármegyében is. A kérdésre mindjárt feleletet is ad a röpirat. Tizenöt nyomtatott oldalon védi a munkapárt álláspontját, de ez a védelem már nagyon megkopott. A röpirat maga — egészében véve — szép munka, valamelyik szegedi újságíró írta össze a «Mi az igazság?»-ot. Igen, elfelejtettük mindjárt megemlíteni, hogy a röpirat szegedi gyártmány és a stílusáról egy kedves és nagyrabecsült kollégánk írására ismerünk. Hanem a hajdu községekben nem nagy sikere lesz.

Tizenöt pontból áll a röpirat és ezekkel akarja igazolni a munkapárt, hogy ő a haza szolgálatában áll. Igen érdekes passzus az, amely a munkapárttól szól. Így:

A nemzeti munkapárt.

Ez a párt nem ígért olyasmit, amiről tudta, hogy nem lehet megvalósítani. De nem is tett olyasmit, a miről jó előre fel nem világosította volna a népet. Ígérte, hogy rendbehozza az ország pénzügyeit. Meg is tette. Új vasutakat épített, a régiakat kijavította, a rosszul fizetett hivatalnokok fizetését fémelte, mert ahol nincs megelégedve a hivatalnok, ott a nép jár rosszul, rajta tölti a haragját. Épített új iskolákat, a tanítók fizetését is föl fogja emelni, de gondoskodik róla, hogy a sok új kiadással járó terhet ne érezze meg a szegényebb adózó polgár. Ezért igazságosabbá tette az adózást. A sok jótétemény mellett a dohány és a vasut megdrágításán csak az akadhat föl, aki nem tudja kiszámítani még a maga háztartásában sem, hogy egy forinttal nem lehet két forint árát vásárolni. Hiszen a vasut azért drágult meg, mert drágább a szén, a fa, amit a vasut elhasznál és több a vasutas, de még jobban is vannak fizetve. A dohány meg azért drágább, mert a kincstár drágábban vásárolja a termelőtől a dohánylevelet, mint

régebben. Aki azért izgatja a népet, mert ennek vagy amannak a holminak az ára emelkedik, az vétkezik saját nazája ellen, mert azt akarja, hogy mindegy maradjon a régi rossz állapotban, hogy ne tudjunk haladni, erősödni, gazdagodni.

Szép dolog, bizonyisten. Hanem nem éppen így van. Igazságosabbá tette az adózást? No, igen. Mert ha a polgár nem tud fizetni a föl-számítás napjától számított nyolc nap alatt, akkor megy nyakára a végrehajtó. «A tanítók fizetését is emelni fogja. A t. kormány megint mézesmadzagot rúncigál és közben ellelejt, hogy ezt három év alatt sokszor ígérte, de soha sem teljesítette. A dohány meg azért drágult meg, mert pénz kellett katonáknak.

Hát aztán mi történt most a delegációban? Ennek megmagyarázására, vagyis az igazság lehozadására nem kellene újab röpirat? Sok mese van ebben a röpiratban, amelyet a legnagyobb gondolkodásu ember sem tud elhinni, mert olyan lehetetlen és képtelen állítás.

A Debreczen — Miskolczi összeköttetés és egyebek.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A jog- és pénzügyi bizottság holnap, október hó 22-én, kedden délután 3 órakor a városháza kistanács termében ülést tart a következő tárgyszorozattal:

A Nyil-u. 37., a Csillag-u. 9. és a Csillag-u. 7. sz. házastelkek megvételek ügye.

Előterjesztés ingatlanok vételárának fedezésére a 9,500,000 K. függő kölcsönből a szénitészeti és kőszénitészeti alap részére 500,000 koronának előlegként engedélyezése iránt.

Függészi jelentés a Rosenfeld és Gara haszonbélők ellen fők kivágása miatt érvényesítendő kártérítési ügyben.

Figyelem!

Debreczen legolcsóbb bevásárlási forrása a

„Verseny“

kész férfi-, fiu- és gyermekruha áruház, DEBRECZEN, Piac-utca 61. sz (Fischer-ház) a Szent-Anna utcával szemben. Az összes őszi és téli férfiruha ujdonságok általánosan raktáron. **Az árak olcsóbbak mint bárhol.**

A cégre tessék ügyelni.

„VERSENY“ férfiruha áruház
Piac-utca 61. szám.

A mérnöki hivatal jelentése a Révész-u. kiszélesítése folytán telekérték emelkedést járulékkal megterhelendő ingatlanok ügyében.

Eiőterjesztés a város köztisztasági és fuvarozási vállalata részére póthitel engedélyezése iránt.

A Piacz-u. 26—28. sz. városi telkeken folyamatban levő építkezés ügye.

A város házépítésre és az általa kezelt alapok és alapítványoknak, valamint a város vállalatainak 1913. évi költségelőirányzata.

A Debreczen—hajdunánási h. é. vasut ri. kérvénye a Debreczen—miskolczi összeköttetés céljaira törzsrésztvények ellenében hozzájárulás adása iránt.

Bujdosó Gábor telekdarabolás ügye.

Magyar József és társai erdei parvasuli alkalmazottak kérvénye nyugdíjjogosultak közé felvétel iránt.

Özv. Labonczi Istvánné, özv. Horváth Mihályné és Kova Ferencz kegydíj iránt. kérvénye.

Egyéb esetleges folyó ügyek.

Árlejtés

a debreczeni honvéd helyőrség élelmezésére.

A m. kir. 3-ik honvéd gyalogezred közetkezési bizottsága a következő árlejtési hirdetményre hívja fel az érdekeltek figyelmét:

Ezennel közhírré tétetik, hogy a Debreczenben állomásozó m. kir. honvéd lovas és gyalog csapatok részére 1913. évi január hó 1-től 1913. évi december hó 31-ig terjedő időre körülbelül szükségelendő alább felsorolt élelmezési cikkekre árlejtés: hirdetés fog tartatni és pedig:

100.000 kilogramm marhahús, 500 kilogramm borjúhús, 1000 kl. sertéshús, 10.000 kl. tarhonya, 10.000 kl. II. rendű só, 4000 kl. barna liszt, 800 kl. árpakása, 400 liter eczet, 10.000 kilogramm lebbencs tészta, 500 kl. buzadara, 12.000 fehér liszt, 10.000 kl. dísznózsir, 600 kl. paprika, 100 kl. mak, 15.000 kl. bab (telér), 2000 kl. csőtészta, 1500 kl. cukor (kocka, süveges és törött).

Az árlejtés 1912. évi november hó 18-án délután 5 órakor az I. zászlóalj gazdasági hivatalában fog tartatni (Péterfia-u., honvédlaktanya I. emelet) megtartatni. A fent jelzett összes cikkekre a hus kivételével, együtt, valamint egyes cikkekre külön is lehet ajánlatot tenni; a szerződés feltételek az ezred I. zászlóalj gazdasági hivatalában megtekintethetők. A hus szállítására néve megjelöztetik, miszerint a szerződés egy évre kötött; nagyobb gyakorlatok vagy összpontosítások alkalmával tartozik a mészáros a húst a város határába a gyakorlatok színhelyére elszállítani, a rendes napi husszükséglet a mészárosokban vétetik át és a mészáros tartozik azt a laktanyába beszállítani. A napi husszükséglet háromnegyed része nyak, tarja, lapoczká, vastag, közép- és véglapoczká, oldalszegy-

ből, egynegyedrésze vastag szegy, vastag comb, vékony szegyből kell, hogy álljon: csontos tarja, vékony fark, máj, sziv, nyelv, tőgy csak mint nyomaték 5 százalékban, csont 10 százalékban fogadtatik el; tüdő, lép, lábszár még nyomatéknak sem fogadtatik el. A hus és zsíra nézve az

ajánlatokon kiteendő, hogy a piac átlagos áránal mennyivel olcsóbban adja.

Fűszercikkekre pályázni csak törvényszékieleg bejegyzett cégnek lehet. A beteendő óvadék összege a nyertessel szövegesleg közölletik.

A balkáni vérengzés.

A bolgár hadsereg előrenyomulása.

Ami eddig történt: úgy látszik, csak naiv kezdet. A Balkánon csak most következnek a vérengzés megdöbbentő jelenetei. Most már a négy hadi erő nemzet legerősebbje: a bolgárok is neki fogtak a harcnak s megdöbbentő vérengzést rendeztek.

Bolgár vereség.

Konstantinápolyból jelentik: Az Aledmar jelentése szerint a bolgárok Karabunárnál (Kelet Rumélia) vereséget szenvedtek és nagy veszteséggel előlányira a bolgár területhez visszavonultak.

Jussui albán vezér jelenti, hogy Dibrából az albánok a harctérre vonultak.

Még mindig béke.

Szótából jelentik: Szófiai követünk, Tarnovszky gróf bizalmasan közölte, hogy a hadüzenet megtörténte ellenére a nagyhatalmak, élükön Franciaországgal, energikusan táradoznak azon, hogy mielőbb sikerüljön létrehozni a békét. Bulgária kedvezően fogadta ezt a segítséget, amelynek révén sok vért takaríthat meg és egyelőre nem is tűzött ki más feltételt, mint azt, hogy Macedónia elvitatlan autonómiát kapjon.

Lemészárolt falvak.

Belgrádból jelentik: Nisből érkezett magánjelentések szerint török bandák Krusevációl északra átlépték a szerb határt és három faluban lemészárolták a lakosságot. Hivatalos megerősítés még nem érkezett.

Bolgár győzelmek.

Szótából jelentik: A bolgár csapatok bevonultak Kurdkáli városba. A harc igen heves volt. A sebesültek és elesetek száma ismeretlen. A bolgár hadsereg macedóniai csapatai véres ostrom után két határszéli falut bevettek. Ferdinánd király Kurelka mellett egy magaslatról nézte végig az egész ütközetet és azután végig nézte a sebesülteket szállító szekerek elvonulását, majd odament hozzájuk és gratulált nekik, amiért hősiességgel harcoltak.

Törökország támad.

Konstantinápolyból jelentik: A török csapatok visszavonulásra kényszerítették a szerb csapatokat. A szerbek Baneczknánál visszaléptek a szerb határra, honnan nagy veszteséggel Szerbia heisejébe vonultak.

A török kormány kiadta a flottának a rendeletet, hogy az lépjen akciába a görög flotta ellen és bomlázza a görög partokat. Ezzel szemben a görög flottát arra utasította a

nadügyi kormány, hogy lehetőleg gátolja meg Kisázsziából a csapatszálításokat.

Román'a is mozgósít.

Bukavestből jelentik, hogy Románia mozgósította az első, harmadik és ötödik hadtesteket. Ez a részleges mozgósítás csak védelmi célokat kíván szolgálni; ha azonban Bulgária győző, úgy Románia kénytelen lesz a teljes mozgósítást elrendelni.

Oroszország magatartása.

Párisból jelentik: A francia diplomácia körében nagy aggodalommal néznek a mindjobban elhatárolódó háborus pánszláv mozgalom terjedése felé. Ennek tulajdonítják, hogy az Oroszország és Franciaország között emállo hivatalos antant dacára a két ország közvéleménye kezd eltávolodni egymástól. Oroszországban szemere vetik Franciaországnak, hogy a keleti kérdésben nem támogatja az orosz politikát. Sajnálattal emlegetik, hogy a francia-orosz egyezményben nincsen szó a keleti kérdésről, úgy, hogy Oroszország itt nem számíthat Franciaország támogatására. Még kevesebb számíthatna Oroszország Anglia pártfogására, mert az angol diplomácia nagyon rossz szemmel néz minden pánszláv mozgamat es ellene van annak, hogy a török tartományokat a szláv államok között osszák fel.

Orosz tisztek a szerb hadseregben.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph Belgrádba kiküldött tudósítója jelenti: Szerbiában kaukázusiakból két lovasezredet alakítanak, ahegyeknek vezetői orosz tisztek lesznek.

A monarchia és a szandzsák.

Kölnből jelentik: A Kölnische Zeitung jelenti, hogy Pallavicini örgróf, osztrák-magyar nagykövet kijelentette, hogy abban az esetben ha a szerbek elfoglalják a szandzsákot, az osztrák-magyar monarchia a török pártjára áll.

Modern és a legjobb
Villamos berendezések
rendelje meg
FÖLDVÁRI-nál
üzleti telefon 168
gyári telefon 816.
Tanuló felvétetik.

SZÍNHÁZ.

1912 okt. 21-én, hétfőn, A) bérletben:

Limonádé ezredes.

Énekes vigjáték 3 felvonásban

Személyek:

Gróf Szentmarjay ezredes — Máthé. Lenke, a leánya — Aranyossy Nusi. Kelemen, őrnagy — Láugh Lajos. Terézia, a felesége — Vámos Gizi. Thass kapitány — Szakács Árpád. Margit, a felesége — Székelyné. Ernyeiné — M. Tordai Erzi. Főhadnagy adjutans — L. Farkas P. Olga, a felesége — Kállainé. Gravenstedt herceg — Falusi István. Kemény, hadnagy — Pető Pál. Csök, hadnagy — Szászhalmi. Nagymaté, hadnagy — Kállai Károly. Apostagi Soma — Szabó Gyula. Szakáll, őrmester — Székely Gyula. Miska, kutyamosó — Kassay Károly. Kati, szakácsnő — Borbély Lili. Szekerkané — H. Serfőzi Etel.

Heti műsor:

Kedden: Trenck báró, operett. B) bérlet. Szerdán: Kis gróf, operett. C) b. Csütörtökön: Cigánybáró, operett. A) bérlet. Pénteken: Limonádé ezredes, énekes vigjáték B) bérlet. Szombaton: Limonádé ezredes, énekes vigjáték, C) bérlet. Vasárnap délután: Sastiók, verses dráma. Mersékelt nyelvarakkal. Bérletszűnet. Este: Toloncz, népszimű. Kis bérletben. Hétfőn: Taifun, szimű. A) bérlet.

A limonádé ezredes.

(Bemutató előadás.)

V asárnap este mutatta be a debreczeni színház a «Limonádé ezredes»-t. A szimű ez alkalommal zsufolóságig megtelt; már régóta nem láttunk olyan táblás házat, mint tegnap este. És ha nem is volt igaz. premér-közönség ez a vasárnap esti publikum, — a «Limonádé ezredes» bemutatójához éppen megfelelő keretű szolgált.

Egy régi német vigjáték pompás ötletből bohózatot írt Harsányi Zsolt; akie gyúke a legtevékenyebb színházi embereknek: ír, fordít, kritizál, versel. Buzgósága és szorgalma nagy karzati sikerrel ültette át magyaira a német bohózatot. Aktuális ötleteket és némi magyar szint vitt be a bohózatba, amely a király-színházban «pesti» sikert aratott.

Szentmarjay ezredes a bohózat hőse. Valamikor nagy lump volt, de tíz év óta a legszolidabb ember a világon. Eziedéhez küldték javítóba a nagy lumpokat, így Gravenstedt György herceget is. Az ezredesnek természetesen célja van; a herceg és Lenke megszerelik egymást, de az ezredes haragszik a hercegre lumpolásai miatt. Egyszer a lakásán akarja rajtacsipni a herceget; sikerül is neki, de aztán ő maga is mulatni kezd s perug. Persze, odaigéri a lányát s persze, ő maga is megnősül: elveszi régi szerelmét, Ernyeinet. A lumpolási jelenet, amikor a limonádé ezredes mulatni kezd, elsőrangú Rátkai Sándor, aki a Király-színházban játsza a szerepet, szinte telibőlhatatlan. Debreczenben Máté Gyula játszotta el ezt a szerepet sok sok tuizással, de nagy jóakarattal — a karzat számára.

A bohózathoz Vincze Zsigmond, a

Király-szinnáz karmestere, aki Joanic alatt Szegeden is működött, muzsikát írt Eleven muzsikája persze illeszkedik a vidám darabhoz.

A «Limonádé ezredes» premierje nagy külső siker jegyében zajlott le. Különös érdeklődést költözött a premiernek Aranyossy Nusi fellépte. Aranyossy Nusikának kétségkívül szép neve van — de ezen kívül, fontos lenne még valami olyan tulajdonságot felfedezni benne, amely arra predesztinálná, hogy akár a debreceni, akár más, még sokkal gyengébb színháziulat primadonnája legyen. A primadonna-kérdés különben a legnagyobb baja a különben elég jól szervezett operett-társulatnak: Aranyossy Nusival, aki tegnap elbukott, természetesen egyáltalán nincs megoldva ez a kérdés. Kifünő alakításokat hoztak a színpadra Lévai Farkas Pál és Szabó Gyula, akik nemes versenyt folytatnak művészi ambíciójából a közönség szeretelérért, menten minden alacsony halásvadászattól. Kifünő volt Kassay is.

A rendezés nagyon, de nagyon sok kívánnivalót hagyott hátra, míg a kórusokat Mártonfalvy György precízül oktatta be és a zenekart főlényes bizottsággal vezette.

SZÍNHÁZI HIREK.

Trencs báró, ez az idényben oly nagy sikert aratott operett holnap, kedden ismétlődik meg B) bérletben. Az előadás iránt szokatosan érdeklődés mutatkozik, amely leginkább a gyönyörű klasszikus zenének tudható be. Különösen Zilahyné S. Vilma, és Székely Gyula énekszámait trenetikus hatást értek el. H. Serfőzy Etel Kassayval való duettjét pedig számtalanszor kell megismételni.

A Limonádé ezredes, mely az első táblás előadást hozta meg ez idényben, óriási sikert aratott. A darab úgy van megírva, hogy a közönség elejétől végéig ki nem jön a kacagásból. Különös sikert arattak Máthé, Falussy, Székely, Lévai, Szabó, H. Serfőzy Etel, Borbély Lili, M. Torda, Erzs, Vámos Giz, Kassay Károly a kugyamos szerepével óriási tapsra ragadta a közönséget.

A gyerekek miatt Drágább lett a szőlő.

A múlt hó végén történt, hogy egy ipáros embert fogtak el a szőlők között, ki egy zsák szőlőt cipelt a hátán. Az iparost feljelentették, mezőrendőri kihágás miatt indult meg elene az eljárás.

A tárgyalás ma volt a kihágási bírónál.

A vádiott töredelmesen ismerte be, hogy ő vitte el a szőlőt.

— De miért tette, rá volt szorultva? — kérdezte a kihágási bíró.

Az iparos szótlanul bámult maga elé, látszott rajta, hogy nagyon bántja a dolog. A kapitány biztatta:

— Leginkább védje magát!

— Hát úgy történt kérem — kezdte — hogy a haim nagyon megkivánták a szőlőt. Szegény ember vagyok, kenyérré alig telik, ha nehéz szívvel is, de elhatároztam, hogy a gyerekek kívánságát teljesítem! Megfogtak, nem tehetek róla...

A kihágási bíró az enyhítő körülményekre való tekintettel 20 korona büntetéssel sújtotta a megtévedt, a megtévedt, gyermekei kedvébe jární akaró embert.

HIREK.

A tél.

A hosszú hideg, barátságatlan tél lassan, komoly méltósággal közeledik. Most még csak előhírnőket küldi önmaga helyett: a köbor szelet, amely a csontig hat és valami vad gyönyörűséggel igyekezik minden utjába kerülő tárgyat megbolygatni: a nedves, fojtó ködöt, amely úgy fekszik rá a világra, mint egy szomorú, nagy-nagy halott szennfedő. És azután csöndben, észrevétlenül itt terem maga a Tél!

Egy pillanatra valami megnevezhetetlen, jóleső érzés száll a lelkünkre, valami végtelenül kellemes hangulat lesz ura rajtunk ennek a csöndes, tiszta, festőien ártatlan képeknek a láttára... Azután fordul a kalidoszkop és sötét, szomorú kép tárul elénk: végtelen nyomor, kínzó énség, fagytól didergő emberek, akik a roskadozó kunyhó hideg falaján kuporogva átkozzák a telet. Ők nem látják, nem láthatják meg a télen a poézist; a csillogó, teher hólepelben nyomorúságuk tekete szemfedőjét nézik.

És talán azalatt, amíg ők az éhségtől, hidegtől megdermedve kereszül a szörnyű embertelen rideg télre, amely nem ismer irgalmat, könyörületet: addig talán a villanyfényben ragyogó, parfümtől terhes hályteremben gondtalanul járják a keringőt sima frizurájú, hódítóan elegáns szmokingu szeladonok mélyen kivágott, darázsderékű dímákkal.

— **Anatrabéák oktatása.** A debreczeni Szabad Iskola ez idén tanfolyamot rendez az írni-olvasni nem tudók részére a városi iparostanonciskola (Burgondia-u. 1. sz.) helyiségében minden hétfőn, szerdán és csütörtökön este 7—9 óráig s e tanfolyamon teljesen ingyen tanítja meg írni, olvasni, számolni az 1000-ig terjedő számkörben mindazokat, akik írni, olvasni, számolni nem tudnak s ellátja őket az Országos Közművelődési Tanács ajándékából ingyen taneszközökkel. E tanfolyam november 4-én kezdődik és március közepéig tart. Vezetője: Hatvani József tanító, (Barua-utca 4. sz.), akinél naponként délután 3—4 óra között lehet jelentkezni. Ajánlunk e tanfolyamot mindazok figyelmébe, akik a nemzet kulturának és előhaladásának nagy érdekét szívókn viselik. A Szabad Iskola nevében: dr. Kenézy Gyula, elnök. Dr. Kovács Gábor, titkár.

— **Polgári fiúiskola magántanulók figyelmébe.** Ertesztjük mindazon polgári fiúiskola magántanulókat, akik a debreczeni társulati polgári fiúiskolában december hónapban magánvizsgálatot akarnak tenni, hogy kelősen felszerelt kérvényeiket november hó 3-ikáig az intézet igazgatóságához, Piac-u. 8. sz., Kereskedelmi Tanintézet adják be.

— **Gépkocs' szerencsétlenség.** — Kora reggel ment ki szekérral Király Sándor újfalu fiatal gazda tengeri földjére, a derecskei uton szekerebe ütközött Pollák Gyula nagy váradi lakos 501. sz. berautombiljára. Kifájt az összeütközés kizökkentette s a megbokosodott lovak közé esve a szekér keresztül ment rajta. Kifájt súlyos sérüléseket szenvedett. A mellé ült öcsese is kiesett a szekérből az autombiljára, de ő könnyebben sérült meg. A csendőrség a vizsgálatot megindította.

— **Ma és a következő napokon a Magyar Király-külvédelmi Végő Választó Bizottság országos zeneakadémiai versenyt rendez a Magyar Király-külvédelmi Végő Választó Bizottság vezetésével. A verseny első díjátartóját megjutalmaztatják: Béke és Nyugalom.**

— **Templomból elrabolt Rákóczi-serleg.** Csiki községben ismeretlen tettesek feltörték a templom ajtaját és behatolva a templomba, értékes kelyheket, egyházi edényeket és szentségtartókat vittek el magukkal. A rabok magukkal vitték a templom legdrágább kincsét, egy, Rákóczi fejedelemtől ajándékba kapott arany serleget is. A csendőrség nyomozza a tetteseket.

— **A Nemzeti Könyvtárban (vasárnap délután) ma és minden este 7 óráig hangverseny.**

— **Gyermekek gyűjtése.** Mostanában nagyon felkapott dolog, hogy egyik-másik jótékony cél érdekében némely iskolai hatóságok felhívják a tanítókat, hogy növendékeik útján gyűjtsenek a szülőktől és másoktól. Most a gyermekek szanatóriumára a miniszter: közegek küldik a tanítókat, akik a gyűjtés iránti nyomatékos kérelmeket. Bármennyire jótékony is a cél, nem tartózkodunk kimondani, hogy az észszerű neveléssel elmentésnek tartjuk a gyermeket már serületesen korukban a társadalom zaklatására utasítani. Azt sem csodáljuk, hogy egyik-másik gyermek — csak hogy anyját, vagy többet gyűjtse, mint a másik — könnyörgő sírással esd: kizárja a néhány fillért, mit nehezen izzad kiadója, valamint megtörténhetik, hogy amely gyermek csinos kis összeget gyűjtött, éppen mert gyermek és nem tudja legyőzni vágyait, a pénzből egy kis nyálánságot is vesz s így meglazul erkölcsi helyes érzéke, ami kihatással lehet későbbre is.

Nyilt-tér.*

A „DEBRECZENI UJSÁG”
tek. szerkesztőségének.

Helyben.

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur, e hó 12-én megjelentem a «Népkör» megbízásából szerkesztő urnál és egy hivatalos nyugtázasról szóló ívet adtam át leközlés végett, hogy a legközelebbi lapszámban le legyen közölve. Ön ezért 4 kor. 50 fillért fizettetett velem nyugta ellenében.

Azóta egy teljes hét mult el, ez idő elatt háromszor kértem fel a Szerkesztő urat, hogy az elvállalt és előre kiizetett munkát tessen elvégeztetni. Azt, hogy Ön előre kiizetelti a munkáját, ezt értem; de azt sem én, sem pedig azok, akikkel a Szerkesztő ur eljárását közöltem, nem tudjuk megérteni, hogy az előre díjaztatott munkáért miért és miképpől nem akar ellenszolgáltatást tenni.

A «Népkör» megbízásából felkérem ez uton, hogy kötelességének minél előbb eleget tenni szíveskedjék. Debreczen, 1912. okt. hó 20.

Tisztelettel

Knöpler Miksa,
a «Népkör» pénztárnoka.

*E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerkesztő.

A szerkesztésért felelős Voith György.

Az Odollal való szájpolás valóságos jótétemény. A szájbeli erjedési folyamatok, melyek a fogakat lassanként megromtják, biztosan megakadályoztatnak és minden Odolöblítés után az egész szájban üdítő frissesség terjed el.

Apró hirdetések.

Levélbélyegeken is lehet az apróhirdetések árát mellékelni. A kiadóhivatal fönntartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyek megjelenését kizárja a hirdetés tartalma, értelme. — Tudakozódásokra készséggel adunk felvilágosítást, ha a válasza szükséges levélbélyeget mellékelik. Minden hirdetésre ingyen ad fölvilágosítást a kiadóhivatal s hirdetésekét kívánatra díjtalanul szerkeszt.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

OLCSÓ és jó órák, ékszer legolcsóbban szerezhetők be Gasparik Adam órák és ékszerésznél Debrecen, Hunyadi-utca 12. Ugyanott órajavítások legolcsóbban eszközölhetők.

ARANY-BIKA MULATÓ színház-épülete összes berendezésével, ponyvák, Nagyerdő Vigadó és kávéház összes leltára olcsón eladó Bika-szálló irodában.

Kisobb különbejáratu butorozott szoba villanyvilágítással olcsón kiadó. Darabos-utca 7. a háztulajdonosnál.

TISZTESSÉGES fiatal bejárónó egész napra könyvvel jelentkezhet Kigyó-utca 41. sz., délután 2-6 óra közt.

FODRÁSZSEGED állandó alkalmazása azonnal beléphet. Eötvös utca 64.

Különbejáratu, csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Vár-utca 7. özv. Rosenfeldnél.

PIAC-U. 85. sz. alatt, a jelenlegi bodega helyiség azonnal kiadó. Értekezhetül Wiener Adolfnál Kossuth u. 27.

KIADÓ lakás a Piac utca 59. számú Steinfeld féle házban, az első emeleti utcai lakosztály, 1912. évi november 1-től kezdve kiadó. Értekezhetül a házmesternél.

Vincellér állást keres. — akár helyben, akár vidéken. — ki e szakmában teljes jártassággal bír.

Vár-utca 7. sz. házban egy külön bejáratu udvari butorozott szoba azonnal kiadó özv. Rosenfeldnél.

Lépcsőházi különbejáratu utcai butorozott szoba villanyvilágítással kiadó, Darabos-utca 7.

Üzletviselőek ajánlják egy több nyelvet beszélő unasszony. Irodai

KIADÓ Csapó-utca 93. számú ház egész udvarral, 33 méter utcai fronttal bármely területi célra. 1200 korona évi bérért.

Gondolja meg

minden hirdető gazdálkodó, kereskedő, iparos, egyszóval mindenki, aki az ujság hirdetési rovatát igénybe veszi

és hirdessen

olyan ujságban, melynek hirdetései olyan feltűnően vannak szedve, mint az

Uj Debreczen

városunk és egész Hajdúvármegye egyedüli délután megjelenő napilapjában. Csak ott hozhatja meg a hirdetés a kívánt eredményt, hol az igényeket oly kielégítő szövegezéssel és szedéssel jelentetik meg, mint az Uj Debreczen

napilapban.

Szőlősgazdák

és

szőlőtelepítők figyelmébe!

Aki szőlőjét újra akarja telepíteni,

Aki szőlőoltványt akar rendelni.

AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni —

kérjen oktató díszárjegyzéket az alábbi címtől:

Transylvania

Szőlőtelepítő Vállalat

Maros-Vásárhely,

Dr. Gece Dániel-utca 39. szám.

— **Makulaturapapíros** olcsón kapható a kiadóhivatalban.

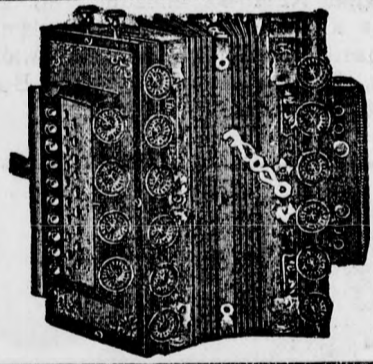

! Kiváló hangszerek !

legolcsóbb árak mellett és kifogástalan kivitelben.

Minden harmonikához egy díjtalan önmegtanulási iskola van csatolva.

Jó harmónikák:

Nr. 112 $\frac{1}{2}$ Iskolahegedű $\frac{1}{4}$ nagy, lángozott, polirozott padlóval K 580. — Nr. 113 $\frac{1}{2}$ Iskolahegedű $\frac{1}{4}$ nagy, szépen lángozott, polirozott padlóval, jobb minőség K 650. — Nr. 115 $\frac{1}{2}$ Iskolahegedű $\frac{1}{4}$ nagy, berakott, szépen lángozott padlóval, igen kedvelt fajta K 760. — Iskolahegedű ébenfagarnitúrával, hangban és kivitelben kitűnő K 840, 9—, 1080. — Nr. 212 $\frac{1}{2}$ Zenekarhegedű ébenfagarnitúrával K 1680 Vonó K —90, 1-10, 1-50, 2—2-20 és feljebb.

Nr. 300 $\frac{1}{4}$, 10 billentyű, 2 regiszter, 28 hang, nagyság 24×12 cm. K 5—.
— Nr. 654 $\frac{1}{4}$, 8 billentyű, 1 regiszter, 24 hang, nagyság 28×14 cm. K 540. — Nr. 305 $\frac{1}{4}$ 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 26×14 cm. K 640 — Nr. 663 $\frac{1}{4}$ 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 31×15 cm. K 8—.
— Nr. 68 $\frac{1}{2}$ 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 28×16 cm. — K 950.

Jobb harmónikák:

K 11—, 12—, 14—, 1650, 19—, 21— és feljebb.

Nagy választék zenehangszerekben főkatalógusomban. — Nincs riziko, kicserélés megengedve, vagy pénz vissza. Szétküldés utánvétellel vagy előrefizetés mellett. Az elismert versenyképes világcég:

Hanns Konrad

cs. és kir. udv. szállító hangszeráru szétküldési áruházából

BRÜX, Nr. 2136. (Csehország). — Gazdagon illusztrált főárjegyzéket, amely 4000 ábrát tartalmaz, kérésre ingyen és bérmentve kaphatja meg mindenki

Küldés utánvétellel, vagy előrefizetés mellett!
Nincs kockázat! Kicserélés megengedve, vagy a pénz! vissza

Nyomtatott Horovitz Zoltán könyvnyomdájában Debreczen, Darabos-utca 7. Typograph szerzőgépén szedve.

Betegápolás.

Az összes gyógykezelési eszközök, haskötők, gummi görcsér-harisnyák, egyenestartók, testgyógyászati gépek, műlábak, műkarok, kötszerek, teljes gyermekágyas felszerelések, masszáló- és villanygépek a legmegbízhatóbb minőségben csakis

Alapított 1856. **FISCHER PÉTER ÉS TÁRSA** Részv.-Társ czégnél

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 6. szám szerezhetők be. Most jelent meg legújabb képes árjegyzékük ki-
Telefon 886. vántatra bérmentve titoktartás mellett azonnal küldjük.

forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra

Gyümölcsfacsemeték

sétányfák, díszcsorjék, túlevelűek, kerítésnövények, boggyógyümölcsök stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

(elsőrendű áru) európai és amerikai alma gyökéres vesszők. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőoltványtelepek.